

Epikúros – III. OBRAZ

Na scénu přicházejí hetéry, přijdou až ke dveřím do Epikúrovy Zahrady. Orientace záleží na místnosti, ale předpokládám, že se to udělá tak, aby Zahrada byla někde vzadu.

LEONTION: V čele hetér přijde doprostřed, rukama je velitelsky zastaví, rozhlédne se a namíří si to dozadu. Jé, to je ono. Jsme tady správně!

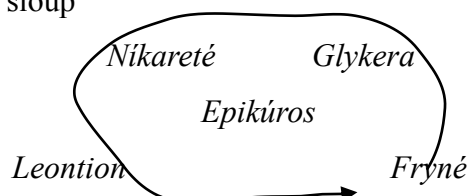
FRYNÉ: Jako většinou se jen veze s ostatními bez výraznějšího vlastního intelektuálního přínosu (tak trochu subinka). No jo, to je ono.

LEONTION: Kopne do dveří a téměř vojensky (domina). Hej, Epikúre! Otevři!

Hetéry se rozestoupí a umožní Epikúrovi, aby prošel mezi nimi.

Objeví se Epikúros, jakoby rozhořčen vyrušením projde dopředu a rozhlíží se, kdo že to vyrušuje. Situace:

zničený sloup

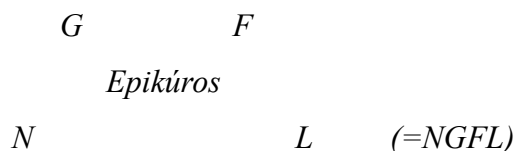

EPIKÚROS: Rozhořčeně, v otázce lze z hlasu poznat, že ten kdo ruší, zaslouží trest. Kdo to ruší můj duševní klid? Během této věty proměna intonace – na konci opravdu slastný výraz i tón. Vždyť zdraví těla a klid duše je svrchovaný cíl blaženého života, tedy slast.

HETÉRY: (obdivně a svůdně, přitom kroutíce se v bocích se všechny posunou o čtvrtkruh proti směru hodinek) Ó, Epikúre!?

Situace:

zničený sloup

NÍKARETÉ: Další čtvrtkruh, přitom Níkareté plácne Epikúra po rameni nebo po něm svůdně přejeđe ukazováčkem... Athénský Blesk tedy nelhal! (GFNL)

GLYKERA: ... aniž by se zastavily, udělají další čtvrtkruh... My jsme hetéry z Pirea a přišly jsme za tebou – (FLNG)

EPIKÚROS: Zmateně se otočí po směru hodinek o celý kruh a našťavaně: Zase ten Blesk! Ale já přece –

FRYNÉ: ... stále stejně v kruhu; Fryné sladce, ovšem tak, že možnost odporu je vyloučena – ale ty nás musíš zachránit! (LNGF = výchozí pozice)

LEONTION: ... tohle je delší, takže otáčka bude větší a vlastně je jedno, v jaké pozici se skončí. Ten Zénón, nevím jestli toho výlupka znáš, nám kazí kšefty! A my jsme už hodnejch pár dní ne to..., sděluje hrozivý ekonomický údaj: prostě neplníme plán obratu!

EPIKÚROS: (nevěřičně) Cože? Jaký obrat? V tuto chvíli se hetéry rázně zastaví, natočí se k E. (ty ve předu ovšem jen napůl k němu, napůl k publiku) a zaujmou rozhodnou

pózu – asi ruce v bok. A co já s tím?

NÍKARETÉ: Rozezleně: Jak co ty s tím? Přistoupí k němu... Když slast je pro tebe cílem života, tak ty ... zabodne do něj prst a tvoji žáci musíte být našimi prvními zákazníky! – (familiérně, založí ruce na prsou a vrazí do něj svůdně bokem) To víš, že vám dáme množstevní slevu!

EPIKÚROS: Trochu zavravorá. Zmaten. Cože? To že jsem řekl, teda to že psali? Zoufale mávne rukama (médiá byla vždy stejná...): Zase moje myšlenky překroutili!

GLYKERA: Přistoupí z druhé strany a opět s rukama založenýma na hrudi a pošouchne jej zadkem zpět. Ale to je nám úplně jedno!

NÍKARETÉ: Epikúros poodstupuje od Glykery, přitom narazí do Níkareté. Ta jej plácne do zad jako „bacha kam šlapeš, dědku“ a opět složí ruce na prsou. Nekecej, když to psali, tak je to pravda.

FRYNÉ: Epikúros po té ráně trochu poskočí dopředu, odkud na něj Fryné nejprve sladoučce a miloučce, soucitně, pohladí jej po tváři... A ty sám nás stejně chceš, vid'!? – ... a nyní pro ni zcela netypicky rázně a velitelsky, přitom založí ruce na prsou a postaví ve vedle Glykery trochu dopředu. A ty si nás vezmeš!

LEONTION: (vyhrkne a zabodne mu prst do hrudi) A zaplatíš! (výhružně, ale ne drsně) Jinak...! A s rukama na prsou se postaví vedle Níkarety trochu dopředu.

Situace:

N E G

L F

EPIKÚROS: Rád by se vysmekl, ale N. a G. jej svými boky neustále udržují mezi sebou. Ale ženy! V mém věku? A tolik? Za mlada, to snad, ale dnes už ani ty sloupy nestojí, jak stávaly.

LEONTION: Natočí se k němu, ruce v bok, hrozivě: Chceš se vymlouvat na svůj věk? Podívá se na Epikúra, na sloup, na Epikúra, dojde jí to a skoro soucitně. Tak dobrá. Ale jako učitel slasti musíš jít ostatním Athéňanům příkladem a musíš si z nás vybrat alespoň jednu.

Hetéry se začnou před Epikúrem předvádět a svádět jej, přitom křičí: Mě si vyber! Ne, mě! Mě! Mě, mě, mě!

EPIKÚROS: Zacpává si uši, schovává hlavu do dlaní, opravdu je to k nepřežití. Zoufale: Dost! Dost! Přestaňte! Téměř roztřeseně, zadýchán. Jestli můžu dosáhnout duševního klidu od vás jen skrze tělesnou rozkoš, nezbývá mi, než se jí oddat. Souhlasím tedy a – (zcela nahodile ukáže na jednu z nich, což bude Leontion) Tak třeba ty! (Leontion radostně poskočí, zavýskne, drapne Epikúra za ruku a vleče jej do Zahrady)

Všechny zbývající holky zklamaně poodstoupí kousek opačným směrem.

NÍKARETÉ: Rozhořčeně ruce v bok, dívá se směrem, kterým odešli. Co má ona, co my ne?

FRYNÉ: Nebojovně, rezignovaně, svěřené ruce. Proč zase Leontion? To je nespravedlivé...

GLYKERA: Hořce, s povzdechnutím, ale rozhodně. Ruce založí na hrudi. Nech toho, Fryné, to plané moralizování nám stejně nepomůže...

Asi 5 s zrudně a otráveně postávají, popocházejí, kopou do kamínků, když tu najednou... Zleva vepředu přichází Lampe, projde s vínem okolo Zahrady, zpívá si „Vínečko bílé...“. Bylo by třeba, aby přitom udělal opět kolečko, jedno jakým směrem, ale ne že by chtěl, nýbrž protože moc neudrží rovnováhu, takže se vlastně potácí. – Ovšem, nesmí se to přehrávat! (Možná to nepůjde, vyzkoušíme.) A až se vrátí dopředu, hetéry se na něj zcela netypicky po přímce vrhnou.

HETÉRY: Ten je sladkej...

Hetéry se vrhnou na Lampeho. Ten se snaží uchránit džbán s vínem.

LAMPE: Bacha na víno! S Bakchovým darem musíme šetřit!

Zhasne reflektor a ozývá se radostné ženské výskání. Když se opět rozsvítí, na zemi sedí Lampe, rozčuchaný a neupravený, v roztrhané košili, na tváři polibky od rtěnky. Hetéry za výskotu zmizely, jakmile výskot utichne, opět se rozsvítí.

LAMPE: Jó, ty ženské, to je ale věc! Lepší než víno!

Odhodí prázdný džbán a poměrně rovně odchází.

IV. OBRAZ

Přichází Epikúros, upravuje si oděv. Asi zleva (nebo zezadu), zamíří do pravé poloviny dozadu. První repliku čelem k pravé nebo dokonce k zadní zdi.

EPIKÚROS: Ztrhán, ale s úlevným vědomím, že je po všem. Tak dobrý, končíme!

LEONTION: Přichází, stále „pracovně“ naladěna. Zamíří dopředu v levé části. Aha, pět minut přestávka, že?

EPIKÚROS: Otočí se k ní, vyděšeně. Blázníš, dívko? Odhání ji rukou... Jdi už. ... vzápětí si však vzpomene, že musí zaplatit. Však také Leontion v tuto chvíli zaujala bojovný postoj. Kolik to dělá? (předá jí peníze – které musí mít někde u sebe, každý pohyb ho bolí, protahuje se, otočí se znovu napůl od ní) Leontion si jde pro peníze...

LEONTION: popoběhne zvědavě doleva, zády k E. přepočítá, asi je to dost, takže je spokojená, ale přece jen nechápe, proto se znovu otočí k němu a ptá se: Ale proč už mne nechceš? Teď trochu dotčeně, nejistě. Nelíbilo se ti to? (jde směrem k němu) Dyt' jsi přece dosáhl slasti, nee? Jakoby s ironií, po oblouku jde doleva dopředu. A není přece pro tebe slast cílem života? Během celé Epikúrovy repliky si hraje s penězi.

EPIKÚROS: První větu směrem k ní... Ano, slast je sice počátkem a svrchovaným cílem blaženého života. ... jde velmi pomalu dopředu a didakticky pronáší... Ale máme rozumnou mysl a ta nám musí říci, pro co se rozhodnout a co volit. ... teď opět maličko postoupí doleva. A tělesné slasti nevolím, protože trvají jenom krátkou chvíli. Otočí se k divákům. A navíc mě potom všechno bolí. Zase se protahuje či rozcvičuje bolavá záda.

- LEONTION: *S nemilým překvapením v hlase, postoupí asi na půl cesty k němu. Takže jsem tě neuspokojila? Následně jde trochu zklamaně po oblouku doleva dozadu, zůstane čelem ke zdi.*
- EPIKÚROS: *(pro sebe opět didaktickým tónem; během repliky se dostane úplně dopředu blízko pravé zdi) Vždyť nečiní život radostným ani (následujícího požítka s mírným odporem a jakoby jedním dechem) ustavičné pitky, ani obcování s hochy a ženami, ani kaviár a lanýže, nýbrž (až teď se nadechne a s posvátnou úctou) střizlivý úsudek, jenž vyhledává důvody pro každou volbu a pro každé odmítnutí. Gestem chce svou myšlenku zdůraznit, ale píchne jej v zádech.*
- LEONTION: *Teprve teď se zamýšlena otočí k divákům. Asi to chtělo víc pohybu. Jde po oblouku doprava dopředu... Nebo vystřídat více poloh... a po tomtéž oblouku pokračuje až kousek za polovinu směrem k E. a divákům ukazuje, že je to jeho chyba. Ale jak jsem to měla vědět, když si o to neřek'? A během E. repliky zase pokračuje ve svém kruhu, zastaví se opět vzadu čelem od diváků.*
- EPIKÚROS: *(sklesle, celý shrbený, drží se za záda; na místě) Jsem už prostě starý. Dříve jsem po tom býval (pokud možno intonací vyjádřit, že to jde z kopce) smutný, později unavený a dnes zničený. Pauza a pak s povzdechem a rezignací: Nemám dost silnou vůli, abych –*
- LEONTION: *(prudce se otočí a jde po přímce směrem k němu) Vůli? Co to breptáš za Zénónovy pitominy? Zastaví se... Neříkej, že zrovna ty jsi jedinej, kdo nechce... ... a teď po oblouku směrem k divákům odchází, v hlase je slyšet zadostiučinění. Chtěls, dostals! Zastaví se, ještě jednou otočí k E. a důrazně. A vůbec, je to přirozený...! Pokračuje po oblouku pryč.*
- EPIKÚROS: *Asi po 2 s, kdy si to uvědomí; během prvních slov se pomalu narovná. Vlastně ano, to je pravda – přirozená žádost! Postupuje pomalu doleva... Nesmíme přece činiti násilí své přirozenosti, nýbrž poslouchati ji, poslechneme pak ji, ukojíme-li nezbytné a přirozené žádosti. K tomu nás vede filosofie. – Protáhne se. Viditelně se mu ulevilo; v jeho tváři se zračí blaho a uspokojení. Zdá se, že to bylo zlé jen chvíli. Opět se protahuje. Během následujícího souvětí si také udělá zamýšlené kolečko po směru hodinek. Aha, můžeme tedy říct, že jsem dal bolesti přednost před slastí, abych teď cítil tu slast nejslastnější, slast filosofování! Spokojeně okomentuje vlastní myšlenkový postup. Že mi to teď ale myslí! (stane opět čelem k divákům, zamyslí se a překvapeně konstatuje, konstatování doprovází gesty rukou ve smyslu „opravdu to jinak nejde“) V tom případě se nedá nic dělat, Epikúre – věk nevěk, budeš muset občas nějaké to děvče ohnout – samo sebou, že kvůli té filosofické rozkoši posléze. Vždyť co by člověk neudělal pro filosofii? U Eróta, odkud ta holka vlastně byla? Odchází stejným směrem jako Leontion.*